

**BIBLIOGRAFIA PUBLIKACJI JERZEGO SPEINY
ZA LATA 1958–2006**

Opracował Marcin Wołk

Książki

1. *Powieści Stanisława Ignacego Witkiewicza. Geneza i struktura*, Toruń–Poznań 1965, 142 s.
2. *Bankructwo realności. Proza Brunona Schulza*, Warszawa–Poznań 1974, 116 s.
3. *Formy rzeczywistości. Typy świata przedstawionego w literaturze*, Bydgoszcz 1990, 122 s.; od wyd. nast. pt. *Typy świata przedstawionego w literaturze*: wyd. 2 przejrz. i uzupełn., Toruń 1993, 144 s.; wyd. 3 przejrz. i uzupełn., Toruń 2000, 179 s.; [wyd. 4] Toruń 2002. Zawartość: *Mit w literaturze; Groteska literacka; Perspektywa realizmu; Naturalizm – teoria i praktyka; W stronę psychologizmu; W kręgu fantastyki* [od wyd. 2], bibliogr.
4. *Literatura w perspektywie psychologii. Studia i szkice o polskiej prozie narracyjnej Dwudziestolecia i jej recepcji krytycznoliterackiej*, Toruń 1998, 175 s. Zawartość: *Motywacyjna funkcja paradoksu w powieści psychologicznej; Rzecz o plotce. (Z zagadnień motywacji w powieści psychologicznej); Psychologiczna kreacja językowa postaci literackiej. (Na przykładzie „Cudzoziemki” Marii Kuncewiczowej); Brunona Schulza reminiscencje archetypowe; Marcel Proust w Polsce. „W poszukiwaniu straconego czasu” – międzywojenna recepcja krytycznoliteracka; Proza polska lat 1945–1948 wobec dziedzictwa Dwudziestolecia (w świetle krytyki literackiej); Orientacja psychoanalityczna w polskich badaniach literackich okresu międzywojennego.*

Studia i artykuły naukowe

5. *Ekspresjonizm w twórczości Wacława Berenta*, Młoda Myśl 1958, nr 1, s. 7–29 [współaut. Jerzy Makowski].
6. „Na skałach Calvados” Antoniego Sygietyńskiego. *Studium analityczne*, Zeszyty Naukowe UMK, Filologia Polska III, Toruń 1962, s. 121–154.
7. *Geneza i genealogia katastrofizmu Stanisława Ignacego Witkiewicza*, Zeszyty Naukowe UMK, Filologia Polska IV, Toruń 1963, s. 131–158.
8. *Struktura powieści awangardowej (S. I. Witkiewicz)*, [w:] *Styl i kompozycja*, pod red. J. Trzynałdowskiego, Wrocław 1965, s. 193–201.
9. *Bruno Schulz a nadrealizm*, [w:] *O prozie polskiej XX wieku*, pod red. A. Hutnikiewicza i H. Zaworskiej, Wrocław 1971, s. 183–198.
10. *Zygmunt Niedźwiecki*, [w:] *Obraz literatury polskiej XIX i XX wieku*, Seria 4: *Literatura polska w okresie realizmu i naturalizmu*, t. 4, pod red. J. Kulczyckiej-Saloni, H. Markiewicza, Z. Żabickiego, Warszawa 1971, s. 361–371.
11. *Ignacy Dąbrowski*, [w:] *Obraz literatury polskiej XIX i XX wieku*, Seria 4: *Literatura polska w okresie realizmu i naturalizmu*, t. 4, pod red. J. Kulczyckiej-Saloni, H. Markiewicza, Z. Żabickiego, Warszawa 1971, s. 379–391.
12. *Bruno Schulz. Z zagadnień kreacjonizmu*, Zeszyty Naukowe UMK, Filologia Polska IX, Toruń 1972, s. 59–82.
13. *Władysława Stanisława Reymonta „Pewnego dnia...”*, [w:] *Nowela, opowiadanie, gawęda. Interpretacje małych form narracyjnych*, pod red. K. Bartoszyńskiego, M. Jasińskiej-Wojtkowskiej i S. Sawickiego, Warszawa 1974, s. 169–180; wyd. 2: Warszawa 1979.
14. *Psychoanaliza w badaniach literackich w Polsce okresu międzywojennego*, [w:] *Z dziejów nauki polskiej. Księga pamiątkowa Towarzystwa Naukowego w Toruniu 1875–1975*, pod red. A. Hutnikiewicza i L. Janiszewskiego, Warszawa–Poznań–Toruń 1975, s. 19–31; przedruk zmieniony – zob. poz. 4.
15. *Bruno Schulz wobec psychoanalizy*, [w:] *Studia o prozie Brunona Schulza*, Katowice 1976, s. 17–29; przedruk zmieniony – zob. poz. 4.
16. *Die Welt der Natur in der Prosa von Jarosław Iwaszkiewicz. (Natur als der Weltanschauung)*, [w:] *Die Naturproblematik in der realistischen Literatur*, red. B. Schrage, Teil 2, Rostock: Wilhelm-Pieck-Universität 1976, s. 81–92; wersja polska: *Świat przyrody w prozie Jarosława Iwaszkiewicza. (Obraz natury jako forma ekspresji światopoglądu)*, Acta Universitatis Nicolai Copernici, Filologia Polska XIII, Toruń 1977, s. 95–107; przedruk – zob. poz. 4.

17. Władysław Jabłonowski, [w:] *Obraz literatury polskiej XIX i XX wieku*, Seria 5: *Literatura okresu Młodej Polski*, t. 4, pod red. K. Wyki, A. Hutnikiewicz, M. Puchalskiej, J. J. Lipskiego, Kraków 1977, s. 479–488.
18. Zygmunt Niedźwiecki, [w:] *Polski słownik biograficzny*, t. 22, z. 4, Wrocław 1977.
19. „Język w stanie podejrzenia”. (O „Ferdynandzie” Witolda Gombrowicza), *Ruch Literacki* 1979, z. 1, s. 17–30.
20. *Natura – człowiek – twórczość. O funkcji impresywnej motywów przyrody w utworach Konstantego Paustowskiego*, *Przegląd Rusycystyczny* 1979, z. 1, s. 5–13; przekład niemiecki: *Natur – Mensch – Schaffen. Zur impressiven Funktion der Naturmotive in den Werken von Konstantin G. Paustovskij*, [w:] *Mensch und Natur im Schaffen von Konstantin Paustovskij*, red. B. Schrage, Wilhelm-Pieck-Universität Rostock 1980, s. 71–84.
21. „*Myśl Narodowa*” 1921–1939, [w:] *Obraz literatury polskiej XIX i XX wieku*, Seria 6: *Literatura polska w okresie międzywojennym*, t. 1, pod red. J. Kądzieli, J. Kwiatkowskiego, I. Wyczańskiej, Kraków 1979.
22. „*Europa*” 1929–1930, [w:] *Obraz literatury polskiej XIX i XX wieku*, Seria 6: *Literatura polska w okresie międzywojennym*, t. 1, pod red. J. Kądzieli, J. Kwiatkowskiego, I. Wyczańskiej, Kraków 1979, s. 316–319.
23. „*Zet*” 1932–1939, [w:] *Obraz literatury polskiej XIX i XX wieku*, Seria 6: *Literatura polska w okresie międzywojennym*, t. 1, pod red. J. Kądzieli, J. Kwiatkowskiego, I. Wyczańskiej, Kraków 1979, s. 325–331.
24. „*Prosto z mostu*” 1935–1939, [w:] *Obraz literatury polskiej XIX i XX wieku*, Seria 6: *Literatura polska w okresie międzywojennym*, t. 1, pod red. J. Kądzieli, J. Kwiatkowskiego, I. Wyczańskiej, Kraków 1979, s. 343–346.
25. „*Studio*” 1936–1937, [w:] *Obraz literatury polskiej XIX i XX wieku*, Seria 6: *Literatura polska w okresie międzywojennym*, t. 1, pod red. J. Kądzieli, J. Kwiatkowskiego, I. Wyczańskiej, Kraków 1979, s. 351–354.
26. „*Kultura*” 1936–1939, [w:] *Obraz literatury polskiej XIX i XX wieku*, Seria 6: *Literatura polska w okresie międzywojennym*, t. 1, pod red. J. Kądzieli, J. Kwiatkowskiego, I. Wyczańskiej, Kraków 1979, s. 354–357.
27. Jarosław Iwaszkiewicz (*Biografia; Proza; Dramat*), [w:] *Obraz literatury polskiej XIX i XX wieku*, Seria 6: *Literatura polska w okresie międzywojennym*, t. 2, pod red. J. Kądzieli, J. Kwiatkowskiego, I. Wyczańskiej, Kraków 1979, s. 364–381.
28. „*Słowo uprzedmiotowione*”, czyli kreacja językowa postaci literackiej (na przykładzie „*Cudzoziemki*” Marii Kuncewiczowej), [w:] *Tekst i fabuła*, pod red. Cz. Niedzielskiego i J. Sławińskiego, Wrocław 1979, s. 137–151; przedruk – zob. poz. 4.

29. *Proza powojenna wobec doświadczeń pisarskich lat trzydziestych (w świetle krytyki literackiej)*, Acta Universitatis Nicolai Copernici, Filologia Polska XIX, Toruń 1981, s. 97–117; przedruk zmieniony – zob. poz. 4.
30. *Rzecz o plotce. Z zagadnień motywacji w powieści psychologicznej*, [w:] *Studia o narracji*, pod red. J. Błońskiego, S. Jaworskiego, J. Sławińskiego, Wrocław 1982, s. 177–192; przedruk – zob. poz. 4.
31. *Bohater na prowincji. Problematyka przestrzeni artystycznej w polskiej prozie naturalistycznej*, [w:] *Problemy literatury polskiej okresu pozytywizmu*. Seria 3, pod red. E. Jankowskiego i J. Kulczyckiej-Saloni, przy współudziale E. Pieńkowskiej-Rohozińskiej, Wrocław 1984, s. 223–239.
32. *Motywacyjna funkcja paradoksu w polskiej powieści psychologicznej okresu międzywojennego*, [w:] *Modele świata i człowieka. Szkice o powieści współczesnej*, pod red. J. Święcha, Lublin 1985, s. 32–55; przedruk zmieniony – zob. poz. 4.
33. *Poetyka opisów przyrody w opowiadaniach „realistycznych” Maksyma Gorkiego z lat 1895–1899*, Slavica Orientalis 1986, nr 2, s. 283–290; przekład niemiecki: *Die Poetik der Naturschilderungen in den „realistischen” Erzählungen Maksim Gork’ijs aus den 1895–1899*, [w:] *Russische Literatur an der Wende vom 19. zum 20. Jahrhundert*, red. R. G. Grübel, Amsterdam / Atlanta: Rodopi 1993, s. 133–142.
34. *„Most” Jerzego Szaniawskiego, czyli dramat „spętanej energii”*, [w:] *Dramat polski XIX i XX wieku. Interpretacje i analizy*, pod red. L. Ludorowskiego, Lublin 1987, s. 281–295; przedruk w: *Wśród starszych i nowszych lektur szkolnych. Zbiór analiz i interpretacji*, pod red. P. Żbikowskiego, Rzeszów 1994, s. 595–612.
35. *Biologizm*, [w:] *Słownik literatury polskiej XIX wieku*, pod red. J. Bachórza i A. Kowalczykowej, Wrocław 1991, s. 106–108.
36. *Psychologia a literatura*, [w:] *Słownik literatury polskiej XIX wieku*, pod red. J. Bachórza i A. Kowalczykowej, Wrocław 1991, s. 808–810.
37. *Bruno Schulz: świat mitu kreowanego*, Przegląd Artystyczno-Literacki 1992, nr 5/6, s. 1–3.
38. *Marcel Proust w Polsce. „W poszukiwaniu straconego czasu” – międzywojenna recepcja krytycznoliteracka*, Pamiętnik Literacki 1992, z. 2, s. 177–201; przedruk – zob. poz. 4.
39. *Morze w literaturze polskiej przełomu XIX i XX wieku. (Zarys encyklopedyczny)*, Ruch Literacki 1993, z. 1/2, s. 95–107.
40. *Polskie drogi w prozie narracyjnej Drugiej Emigracji*, Metafora 1994, nr 17, s. 8–18.
41. *Zygmunt Wasilewski*, [w:] *Słownik badaczy literatury polskiej*, pod red. J. Starnawskiego, t. 1, Łódź 1994, s. 306–312.

42. *Semantyczna waloryzacja przestrzeni w opowiadaniach Sławomira Mrożka*, [w:] *Alegorie. Style. Tożsamość*, pod red. M. Bukowskiej-Schiemann, Gdańsk 1999, s. 213–222; przedruk rozszerzony: *Przestrzeń świata przedstawionego w opowiadaniach Sławomira Mrożka*, Ruch Literacki 2000, z. 6, s. 643–659.
43. *Cywilne oblicze powstania warszawskiego. „Kamienne niebo” Jerzego Krzysztonia*, Ruch Literacki 2003, z. 4, s. 429–443.
44. „*Obłąd*” Jerzego Krzysztonia – reportaż ze „*Statku szaleńców*”, Ruch Literacki 2004, z. 2, s. 223–238; przedruk w: *Między literaturą a medycyną. Literackie i pozaliterackie działania środowisk medycznych a problemy egzystencjalne człowieka XIX i XX wieku*, pod red. E. Łoch i G. Wallnera, Lublin 2005, s. 223–238.
45. *Czesław Miłosz – poeta tajemnicy czasu*, [w:] *Wspominając Miłosza... Czy zamknięta epoka?*, pod red. J. Banaszaka, W. Trzeciakowskiego, Bydgoszcz 2005, s. 11–33; przedruk zmieniony w: *Literatura i życie artystyczne XIX i XX wieku. Prace ofiarowane Profesorowi Zdzisławowi Jerzemu Adamczykowi w roku Jubileuszu*, pod red. B. Utkowskiej i K. Jaworskiego, Kielce 2006, s. 257–274.

Recenzje, artykuły krytycznoliterackie i popularnonaukowe, sprawozdania

46. „*Wniebowstąpienie*” J. M. Rytarda, Pomorze 1960, nr 3.
47. *Niespokojna podróż* [rec. z: W. Rustecki, *Podróż cisz*], Pomorze 1960, nr 7.
48. *Sienkiewicz z profilu* [rec. z: A. Nofer, *Henryk Sienkiewicz*], Pomorze 1960, nr 10.
49. *Profesor Tutka*, Pomorze 1960, nr 20.
50. *W cieniu „Czarnych skrzydeł”*, Pomorze 1961, nr 11.
51. *Miesiąc utajony* [rec. książki T. Chróścielewskiego], Pomorze 1961, nr 12.
52. *Książka o Żeromskim* [rec. z: A. Hutnikiewicz, *Stefan Żeromski*], Pomorze 1961, nr 13.
53. *Pamiętnik antybohatera* [rec. książki K. Filipowicza], Pomorze 1962, nr 8.
54. *Współczesna szansa mitu* [rec. z: M. Jastrun, *Mit śródziemnomorski*], Pomorze 1962, nr 20.
55. „*Rydwany bojowe*” Bogusława Sujkowskiego, Pomorze 1962, nr 22.
56. „*Karolinka*” Tadeusza Petrykowskiego, Pomorze 1963, nr 2.
57. *Zmowa obojętnych* [rec. książki B. Jasińskiego], Pomorze 1963, nr 8.

58. *Juliusza Verne'a wyprawa na Księżyc*, Pomorze 1963, nr 21.
59. *Temat pilnie poszukiwany*, Pomorze 1963, nr 24.
60. *Perła* [rec. książki J. Steinbecka], Pomorze 1964, nr 2.
61. „*Jedynie wyjście*” *Witkacego*, Pomorze 1968, nr 18.
62. „*Po tamtej stronie*” *Alfreda Kubina*”, Pomorze 1968, nr 20.
63. *Tadeusz Petrykowski* [w cyklu *Słownik Pisarzy Ziemi Bydgoskiej*], Pomorze 1970, nr 16.
64. *II Konferencja Teoretyczna Pomocniczych Pracowników Polonistyki. Toruń, 8–13 lutego 1963*, Pamiętnik Literacki 1963, z. 3, s. 244–253.
65. *Konferencja poświęcona prozie polskiej XX wieku (Toruń, 21–23 listopada 1968)*, Pamiętnik Literacki 1969, z. 3, s. 397–414.
66. *Świadomość literacka i artystyczna ekspresjonizmu* [rec. z: E. Kuźma, *Z problemów świadomości literackiej i artystycznej ekspresjonizmu w Polsce*, Wrocław 1976], *Studia Estetyczne* 1977, t. 14, s. 400–403.
67. [Rec. z:] *B. Faron, Stefan Kołaczkowski jako krytyk i historyk literatury*, Wrocław 1976, *Ruch Literacki* 1977, z. 2, s. 154–157.
68. [Rec. z:] *M. Stępień, Spór o spuściznę po Stanisławie Brzozowskim w latach 1918–1939*, Kraków 1976, *Ruch Literacki* 1977, z. 3, s. 238–240.
69. [Rec. z:] *K. Jakowska, Z dziejów ekspresjonizmu w Polsce. Wokół „Soli ziemi”*, Wrocław 1977, *Ruch Literacki* 1979, z. 2, s. 144–148.
70. *Mit w literaturze*, Fakty 1984, nr 5.
71. *Groteska literacka*, Fakty 1984, nr 6.
72. *Realizm*, Fakty 1984, nr 9.
73. *Naturalizm*, Fakty 1984, nr 10.
74. *Meir Ezofowicz i inni*, Fakty 1984, nr 13.
75. *W chłopskiej gromadzie*, Fakty 1984, nr 14.
76. *Śladami Emmy Bovary*, Fakty 1984, nr 18.
77. *Sen o „raju dzieciństwa”* [o B. Schulzu], Fakty 1984, nr 24.
78. *Uwięzieni w „formie”* [o W. Gombrowiczu], Fakty 1984, nr 25.
79. *Tadeusz Breza*, Fakty 1984, nr 51/52.
80. *Maria Kuncewiczowa*, Fakty 1985, nr 12.
81. [Rec. z:] *M. Łojek, Teksty filozoficzne dla uczniów szkół średnich*, Warszawa 1987, *Ruch Literacki* 1989, z. 2, s. 167–169.
82. [Rec. z:] *S. Żak, Proza narracyjna Ewy Szelburg-Zarembiny*, Kielce 1990, *Ruch Literacki* 1991, z. 4, s. 412–416.
83. [Rec. z:] *K. Wolny, O poetyce współczesnego reportażu polskiego (1945–1985)*, Rzeszów 1991, *Ruch Literacki* 1991, z. 6, s. 725–727.
84. *Szkola humanistycznych wartości* [o toruńskiej polonistyce], *Flis* 1992, nr 6.
85. [Rec. z:] *M. Łojek, Ignacy Chrzanowski jako badacz literatury i profesor. Cz. 1–2*, Bydgoszcz 1991, *Ruch Literacki* 1992, z. 5, s. 564–567.

86. [Rec. z:] *M. Lalak, Między historią a biografią. O prozie Stanisława Rembeka, Szczecin 1991*, Ruch Literacki 1992, s. 585–587.
87. *Powieść o syndromie polsko-niemieckim* [rec. z: J. Sulima-Kamiński, *Bilet do Singapuru*], *Metafora* 1993, nr 8/9/10, s. 104–105.
88. [Rec. z:] *E. Kuźma, Między konstrukcją a destrukcją: szkice z teorii i historii literatury, Szczecin 1994*, Ruch Literacki 1995, z. 6, s. 783–786.
89. [Rec. z:] *T. Brzozowski, Orientacja wizualno-plastyczna w twórczości poetyckiej Adama Ważyka, Szczecin 1994*, Ruch Literacki 1995, s. 801–802.
90. [Rec. z:] *J. Domagalski, Proust w literaturze polskiej do 1945 roku, Warszawa 1995*, *Pamiętnik Literacki* 1996, z. 3, s. 226–230.
91. *Witold Gombrowicz*, [w:] *Europe Since 1945. An Encyclopedia*, red. B. A. Cook, New York and London: Garland Publishing, Inc. 2001, vol. 1, s. 516–517.
92. *Jarosław Iwazkiewicz*, [w:] *Europe Since 1945. An Encyclopedia*, red. B. A. Cook, New York and London: Garland Publishing, Inc. 2001, vol. 1, s. 684.
93. [Rec. z:] *Tożsamość kulturowa i pogranicza identyfikacji, pod red. I. Iwasiów i A. Krukowskiej, Szczecin 2005*, Ruch Literacki 2005, z. 3, s. 332–333.
94. [Rec. z:] *M. Klentak-Zabłocka, Słabość i bunt. O twórczości Franza Kafki w świetle Gombrowiczowskiej koncepcji „niedojrzałości”, Toruń 2005*, Ruch Literacki 2005, z. 6, s. 667–670.

Prace redakcyjne

95. *Acta Universitatis Nicolai Copernici, Nauki humanistyczne, Filologia Polska. Literatura* – redaktor naukowy serii w latach 1977–2006.
96. *Postać w dziele literackim*, pod red. Cz. Niedzielskiego i J. Speiny, Toruń 1982.
97. *Fabula utworu literackiego*, pod red. Cz. Niedzielskiego i J. Speiny, Toruń 1987.
98. *Czas i przestrzeń w prozie polskiej XIX i XX wieku*, pod red. Cz. Niedzielskiego i J. Speiny, Toruń 1990.
99. *Formy i strategie wypowiedzi narracyjnej*, pod red. Cz. Niedzielskiego i J. Speiny, Toruń 1993.
100. *Konrada Górskiego świat literatury, teatru i języka. Materiały konferencji zorganizowanej w setną rocznicę urodzin Profesora*, pod red. W. Sawryckiego i J. Speiny, Toruń 1996.
101. *Mimesis w dyskursie literackim*, pod red. Cz. Niedzielskiego i J. Speiny, Toruń 1996.

Wystąpienia okolicznościowe, wywiady

102. *Konrad Górski*, *Metafora* 1989/1990, nr 1/2, s. 81–89.
103. *Konrad Górski (1895–1990)*, *Ruch Literacki* 1991, z. 1/2, s. 79–85.
104. *Bruno Schulz – pisarz światowy*. (Rozmowę przeprowadził A. Staniszewski), *Gazeta Olsztyńska (Magazyn)* 1992, nr 227.
105. *Przemówienie prof. dr. hab. Jerzego Speiny, dyrektora Instytutu Filologii Polskiej*, *Przegląd Artystyczno-Literacki* 1996, nr 3, s. 1–3 [o Arturze Hutnikiewiczu].
106. *Profesor Irena Sławińska w 50. rocznicę doktoratu*, *Przegląd Artystyczno-Literacki* 1996, nr 7/8, s. 3–5.
107. *Pożegnanie: Doc. Bożena Osmólska-Piskorska*, *Głos Uczelni* 2001, nr 3, s. 20.
108. *Profesorów portret własny*. Z prof. dr hab. Jerzym Speiną, UMK w Toruniu, rozmawia W. Trzeciakowski, *Kwartalnik Akademicki* 2004, nr 4, s. 46–51.
109. [Ocena dorobku twórczego i naukowego Tomasa Venclovy], [w:] *Tomas Venclova – doktor honoris causa Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu*, Toruń 2006, s. 45–55.